

Agentschap Telecom
Ministerie van Economische Zaken

Beschikbaarheid?

Programma Telekwetsbaarheid
agentschaptelecom.nl/telekwetsbaarheid

ir. Jako Jellema

**Een reclamebord in Almere
verliest het van de storm.**

[notitie] Wat deed jij op de stormdonderdag?

nl.wikipedia.org/wiki/Storm_van_18_januari_2018

rtlnieuws.nl/nieuws/.../enorm-reclamebord-omver-door-storm

<https://androidworld.nl/nieuws/nl-alert-storm/>

Agentschap Telecom

agentschaptelecom.nl/over-agentschap-telecom/wat-we-doen

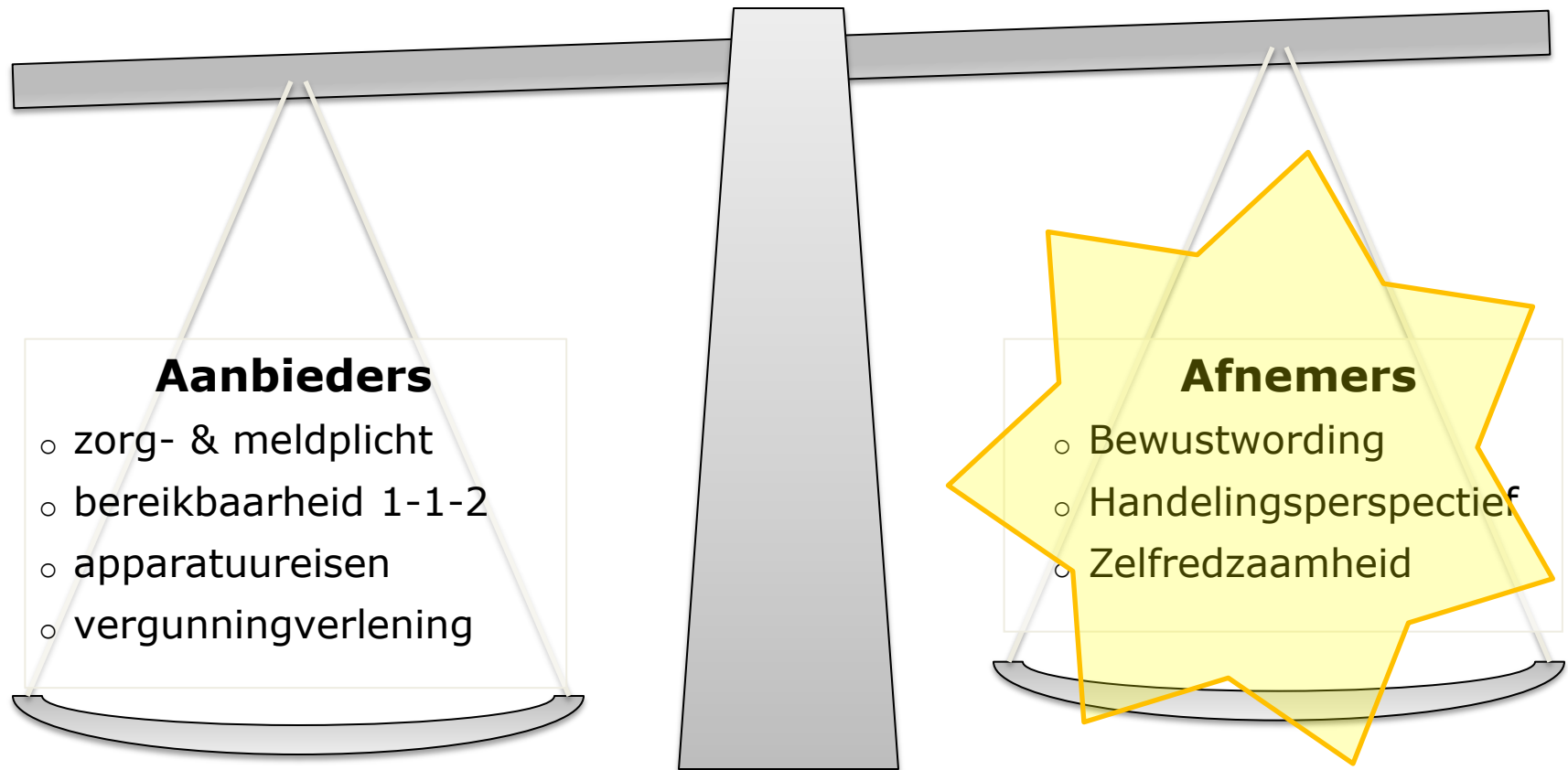
Feiten & cijfers

- Circa 300 medewerkers
- Kantoren in Groningen en Amersfoort
- Opgericht in 1927 als onderdeel van PTT
- Sinds 1989 onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- Twee taakgebieden:
 - beleidsuitvoering
 - toezicht

Wat is Telekwetsbaarheid ?

Robuustheid van technologie

Weerbaarheid van de maatschappij

[Jako.Jellema@
AgentschapTelecom.nl](mailto:Jako.Jellema@AgentschapTelecom.nl)

[Twitter](#) & [LinkedIn](#)

Agentschap NL
Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

SenterNovem

university of
 groningen

Energy Academy **Europe**

energyvalley

Engage2020

C. I. A!

Confidentiality

Integrity

-->Availability<--

C. I. A! [notitie]

zie handreiking van de TKI over CyberSecurity

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Wat doet uw organisatie als de verbinding verbroken wordt?

De uitval van telecommunicatie: gevolgen en oplossingen

12 december 2017

Netwerkdag
Vitale
infrastructuur

De Fabrique, Utrecht

[notitie] Voor meer informatie zie...

[Magazine Nationale Veiligheid en Crisisbeheersing](#) (NCTV)
Zie blz 35 e.v. voor informatie over de netwerkdag.

NETWERKDAG VITALE INFRASTRUCTUUR

Wat doet uw organisatie als de verbinding wordt verbroken?

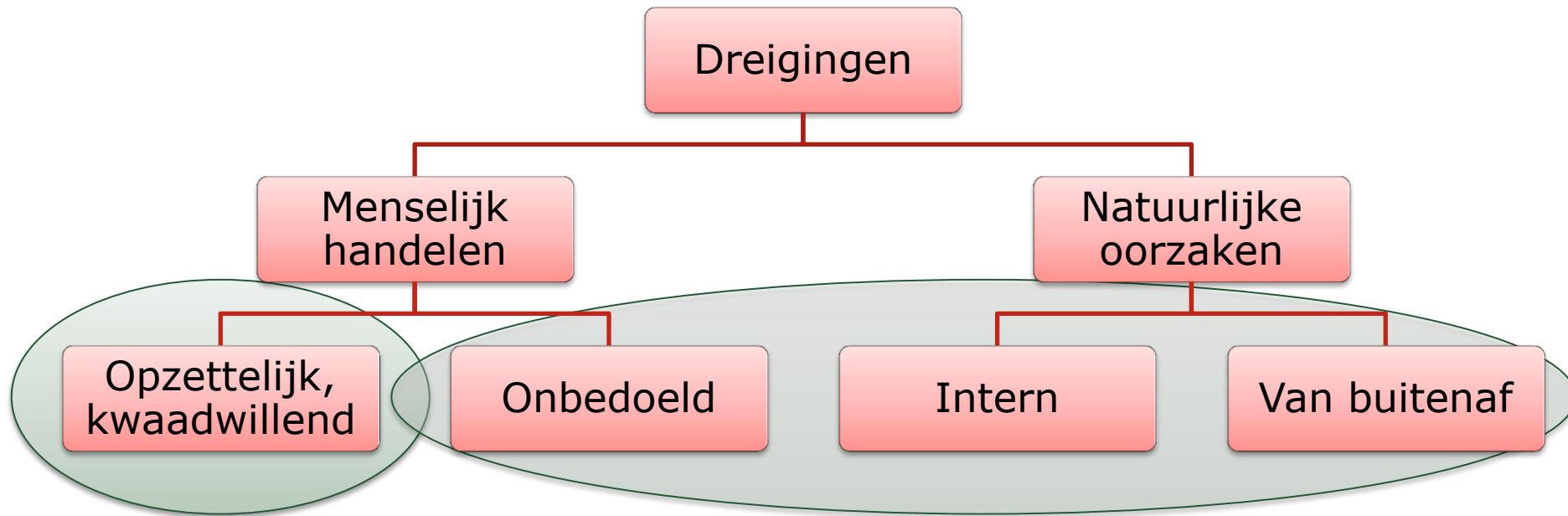
Het is in Nederland vanzelfsprekend dat je elkaar telefonisch kunt bereiken, dat er schoon drinkwater uit de kraan komt en dat het licht aan gaat als je op het knopje drukt. De samenleving is volledig afhankelijk van ruime toegankelijkheid tot internet en datadiensten, snel betalingsverkeer en probleemloze luchtvaart- en scheepvaartafwikkeling. Maar wat als zo'n vitaal proces uitvalt? Wat betekent dat voor andere vitale processen?

Algemene info:

nctv.nl/.../nationale_veiligheid/vitale_infrastructuur/

Telekwetsbaarheid en cyberveiligheid

*Informatiebeveiliging,
systeembeveiliging.*

*Beschikbaarheid,
continuïteit.*

Introductiefilmpje Telekwetsbaarheid

graceful degradation

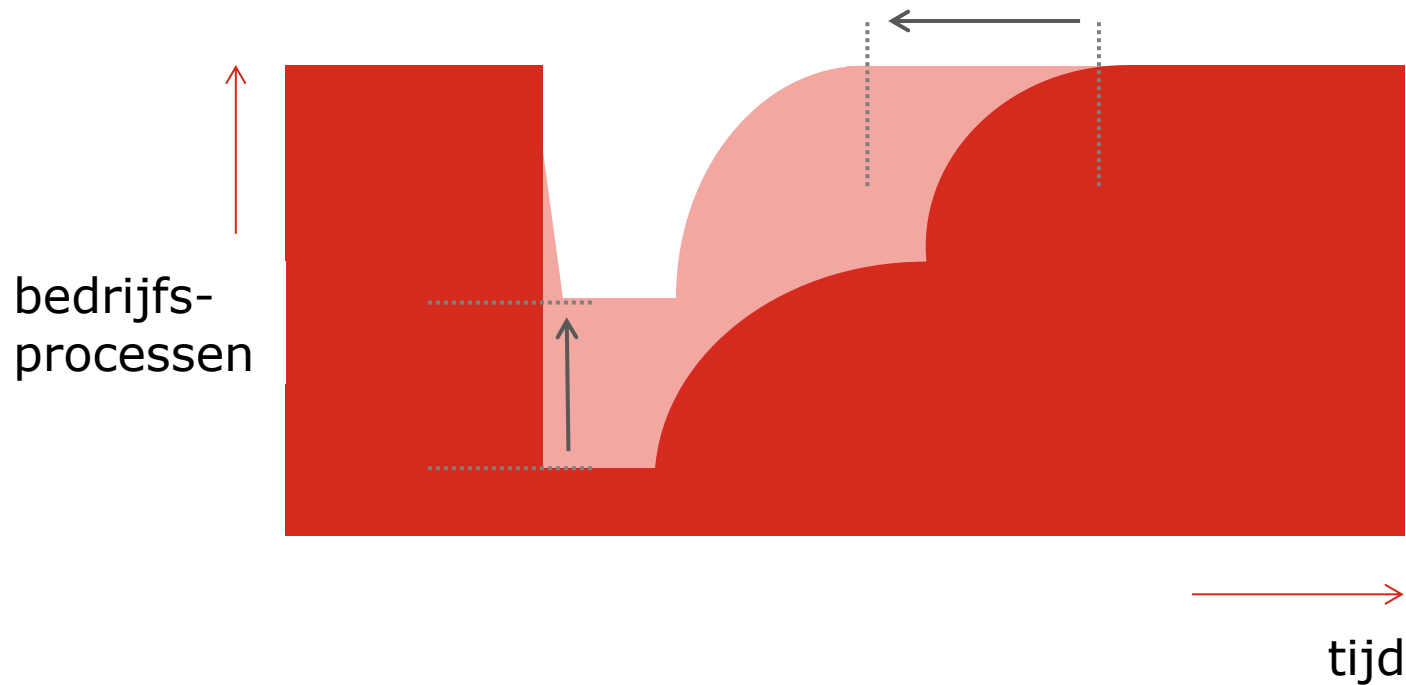
dcypher

[notitie] Maatregelen voor snel herstel

- Uitval van telecom kan en zal soms gebeuren
- Maar zorg je dat bedrijfsprocessen weer snel hervat kunnen worden?

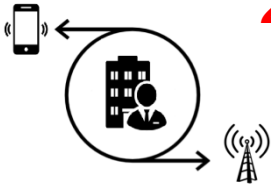

5 stappen naar weerbaarheid

1

Bewustwording

2

Afhankelijkheden

3

Risico's

4

Maatregelen

5

Blijf fit!

Vijf stappen naar weerbaarheid [notitie]

Telekwetsbaarheid: onbewust afhankelijk zijn van telecommunicatie.

Stap 1: Bewustwording van telekwetsbaarheid

Stap 2: Ken uw afhankelijkheden

Stap 3: Ken uw risico's

Stap 4: Neem maatregelen

Stap 5: Blijf fit. Beheersplan.

Agentschap Telecom — Programma Telekwetsbaarheid

info@agentschaptelecom.nl

050 – 58 77 444

Stap 3: *Ken je risico's*

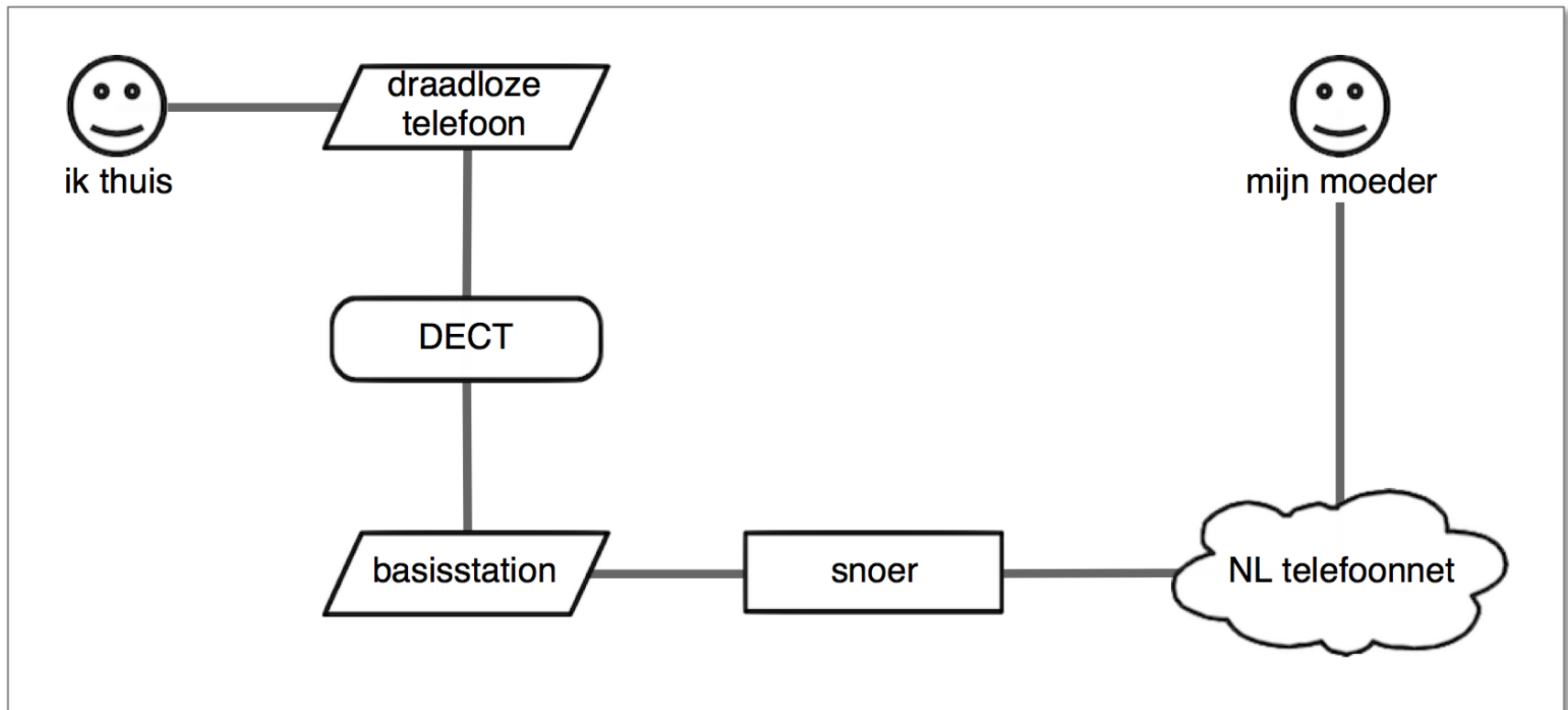
Doel: de grootste risico's inzichtelijk maken

- technische kennis én domein-kennis.
- hulpmiddelen:
 - checklists
 - op basis van pilot projecten
 - in samenwerking met brancheorganisaties
 - incidenten en trainingsoefeningen
 - de Raster-methode...

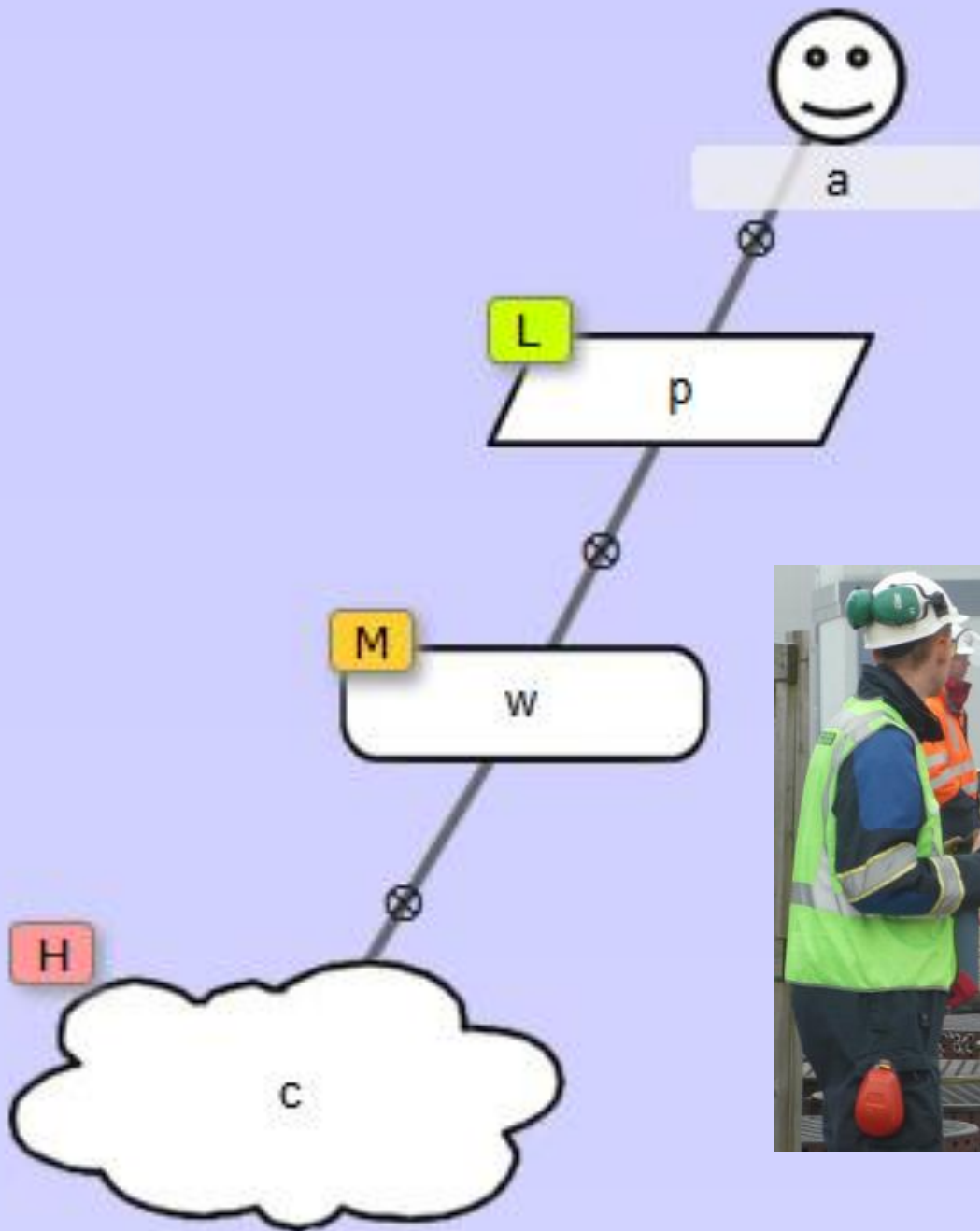

Stap 3: Raster

risicotools.nl

risicotools.nl

Wireless SCADA?

Institute for Sustainable Process Technology

ISPT

NWGD

Nederlandse Werkgroep Drogen

[notitie] Grip op Drogen – Wireless SCADA

Meer informatie:

projecten.topsectorenergie.nl/projecten/grip-op-drogen-00028957

<http://www.ispt.eu/roadmap/drying-and-dewatering/>

Stap 4: *Neem maatregelen*

Doel: binnen beperkt budget/tijd het risico zover mogelijk omlaag brengen.

- Maatregelen zijn niet altijd technisch, kunnen ook organisatorisch zijn.
- Nieuw is niet altijd beter: terugvallen op “ouderwetse” procedures.
- Maatregelen hoeven dus niet ingewikkeld of duur te zijn.

Stap 4: *Neem maatregelen* [notitie]

Vb:

Stratix rapport:

[2017/november/01/thuiswerken-bij-stroomuitval](https://www.stratix.nl/2017/november/01/thuiswerken-bij-stroomuitval)

www.agentschaptelecom.nl/thuiswerkenbijstroomstoring

Agentschap Telecom
Ministerie van Economische Zaken

Beschikbaarheid?

Programma Telekwetsbaarheid
agentschaptelecom.nl/telekwetsbaarheid

ir. Jako Jellema

P.s. there's a cyberwar going on...

...and guess who's winning!!!

arstechnica.com/information-technology/2017/01/whos-winning-the-cyber-war...

[rtlnieuws.nl/nederland/\[MrX\]-zet-friesland-in-het-duister](http://rtlnieuws.nl/nederland/[MrX]-zet-friesland-in-het-duister)

;-)